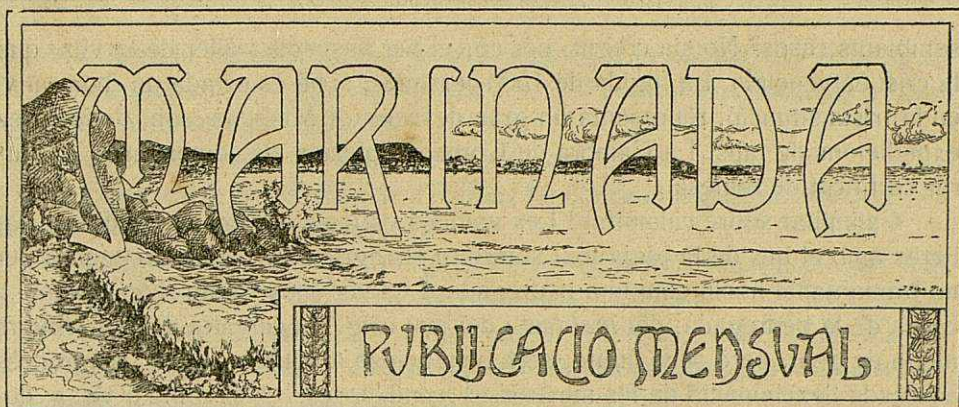

SUMARI:

CRÒNICA LOCAL.— MIRATGE : *G. de Liost*.—L' E-
LEGÍA DEL TAPER : *Miquel Roger i Crosa*.—LES
BARQUES TORNEN : *Francisco Serrats*.—EL SURO
I LA SEVA APLICACIÓ PER A TAPAR EL VI ESCU-
MÓS: *J. Salleron, traducció d'en Miquel Vingut*.
VENT : *Ll. Barceló i Bou*. — EL CAÇADOR DELS
ALPS : *J. Bosch i Barrera*. — DE L' ESTRANGER.
MUSICALS.— SPORT.— PUBLICACIONS REBUDES.—
MOVIMENT DEL PORT.—OPERACIONS DE LA CAIXA
D'ESTALVIS.—ESTACIÓ PLUVIOMETRICA. — REGIS-
TRE CIVIL.

Crònica local

No podem menys de recordar la crònica del més d'Agost de l'any passat amarada tota del pànic produït per la guerra europea sota el pes de la crisi sens igual. Els més hardits defallien; i hardits i temorencs tot-hom convenia en vaticinar que si el conflicte era durader, la vida dels pobles tapers seria del tot ruïnosa. El conflicte no sols dura, sinó que s'és complicat a allargar-se, indefinidament, el terme; i, Deu mercè, mentres que ha augmentat l'horror de les batalles ha augmentat el treball en la nostra indústria. Un fabricant de París compra moltes mercaderies en aquest mercat; altre francès arremassa tot el tiratge; de l'Argentina arriba comanda forta; hi ha gran remesa de taps i de palfes; els corredors s'espavilen; se belluguen els fabricants. A dir veritat, la venda més activa és de xarandaca. Qui es llença a profetitzar després de

semblants casos? No sia cregut, per çò, ni per l'aspecte rialler de la vila, que la crisi ès vençuda. La fugida de 1500 persones, si bé ès estada un bon alivi en la trista situació, representa un gran descens. A Marsella són detingudes expedicions de taps. La Cambra de Comerç s'ofereix als comerciants a lliurar certificat de remesa.

Calamitat sobre calamitat! Les viandes estivals qui es deixondiren rialleres amb el bes de la pluja fent somriure els agricultors, són castigades per un tramuntanal nociu com una pedregada. Les veremes seràn ben tristes a causa de la pedregada, del *meldew* i del mal roig. La carestia del vi afligirà molta de gent, però sens dubte, serà beneficiosa a aquells a qui sempre ès adreçada l'exclamació de les mestresses condicions: «Mal com no va a duro.» Sia 'ns permès, per incidència, el manifestar que no hi han moltes ubriaqueses a Palamós, tot havent-hi moltes tavernes i molt consum de vi.

Els pagesos mostren-se contrariats de la propagació dels porcs sanglars. Fins els de la plana veuen malmesos els rodals de blat de moro pel feres animal.

Poderosa atenció desperta la colonia estiuenca «El Jeroglific». A Palamós i a St. Joan de Palamós, senyal vistosa anuncia el bell paratge; hi donen concerts l'excel·lent violinista n'Alfred Sagols i el distingit pianista en Lluís Ferrer; una cobla hi toca sardanes; un aplec de jovent de St. Feliu de Guixols hi celebra una festa; molts de forasters han d'entornar-se'n, per no poder-s'hi enquibir. Els banyistes hi van a raure i els que no volen ostentar-se, prims de roba, en la colonia aristòcrata, s'arredocen en les cales.

El dia 5, estrepitosa diana desperta els enrocats dorments. Marxa la companyia de soldats ja rellevada.

No patirem pas per falta de llum. L'Energia Elèctrica comença l'instal·lació i la recerca de clients.

Alguns dels Germans de la Doctrina Cristina han fet professió de fe. L'enhorabona.

El bergantí italià *Santa Colomba*, qui ha vingut a carregar escorxa, al venir al nostre port caigué a la deriva vers el Cap Gros, per mor de la corrent. A força de rems pogué remuntar.

En la reunió de la Junta de la Caixa d'Estalvis ès pres l'acord d'avivar el foment de l'estalvi en les escoles.

A un senyor alemany, mentres se banya, li ès robat el rellotge, que recupera ben tost mercès a les diligències de la policia. A la botiga d'en Manel Fernández dos lladres roben 8 pessetes; per malestrugança ès pres el qui no té els diners.

Un gos, que per lo savi tothom judica si prové d'un Circ Equestre, se presenta al carrer Major i fa moxaines a les damiseles. Ja ès d'imaginar el xiscleig que arrenca l'espectacle insòlit. Cada any ha d'haver-hi la por d'hi-

drofobia. Amb la temença de que un gos inconegut és rabiós, un dels agutzils el persegueix i li engega alguns dispars. Tot i matar uns doscents gossos cada istiu, no coneixem l'aclarida.

Passa una caravana de bohemis amb óssos i micos.

La Companyia Peninsular de Telefons ha concedit espontaniament a sos abonats una rebaixa del 12 per cent.

El rellotge de la vila deixa de tocar durant dues hores el dia 24, per haver-se cremat una corda, amb risc de calar foc a l'esglesia.

Procedent de Torroella de Montgrí passa l'Excel·lentíssim Capità General de Catalunya Sr. Villar i Villate, qui té paraules de lloança pel Quarter de la Guardia Civil, per la bona instal·lació de la Companyia de soldats i per la obra del port.

Distingits artistes celebren tres concerts en el cine Ideal.

Mor a Suïça en Julià Pérez qui havia exercit de metge, amb èxit, en nostra vila. (A. C. S.)

En Jaume Maruny, metge, ofereix els seus serveis.

En Demetri Faiñas i Carvallo relleva en l'Ajudantia de Marina a en Miquel Roca.

Marxa l'oficial de correus en Francisco Cruz i Oña.

La *Corchera* ha despatxat un centenar de dones.

Miratge.

Sobre el pujol qui la plana domina,
místic daler de la vella Ciutat,
puja la Sèu esfumant-se divina
com una tija que Deu ha signat.

Quan s'esdevé que la pluja es rebat
contra la Sèu, en tocar-la, s'afina :
plora dels murs en el fosc espadat;
de les canals s'acorrúa en la sina.

I raja enfora tan dòcil, que es veu,
del barri estant qui sopluga misteris,
d'aigua, de llum i de boira una dèu
feta dels raigs que la volten aeris.
Sèu de miratge qui es fon irisada
quan ix el Sól, esgaiant la boirada.

G. DE LIOST,

L'elegía del taper

(Continuació).

El cor d'en Romada es dilatava de satisfacció. Podia estar ben orgullós del fill, qui pujava dret i sà com el plançó d'un bell arbre. Semblant a son pare per lo fort, el guanyava en gracia. Diferia de tots els xavalots qui es passaven l'estiu en remull. Els atreviments d'infantesa, com el que feu, un jorn, d'enfilar-se i passejar sobre el muradal de l'escollera, eren castigats severament per sa mare.

Na Mari-Agna se feia acompanyar de sos fills a l'esglesia i freturà que l'hereu s'assabentés molt en doctrina per a complir lluidament la primera comunió. Amb l'exemple dels companys de carrer i de fàbrica, en Tomàs, inconscientment, deixava esquitllar de sos llavis un renec. Na Mari-Agna s'abstenia d'esbatussar la mainada, més la blasfemia, en sa casa, esperitant-la, li feia ventar dures bofetades. Treball de Sísif és el l'impedir la blasfemia, quan el propi cabdill de la llar l'etziva a la més lleu contrarietat i quan per l'aire se cargola el fum pestilent de malediccions.

El passeig que feien els esposos en la lluminosa època nupcial fou convertit en excursions de jornada completa als voltants de la vila. La Fosca, S'Alguer, Es Canyers, la Platja de Castell, tots els paratjes de suma bellesa eren coneguts per la família Romada pam a pam. Sabia les ubagues ont hi havia copia de bolets, els marges on creixien espàrregs; sabia, una a una, les moreres i ginesteres, i, amb frisança agradosa, rememorava la glorieta de verns, davant la platja de la Fosca, qui més d'una volta, els havia servit d'eixopluc.

Tot passant pels corriols del turó de Snt. Esteve i els camins de les vinyes de Roqueta, la família Romada, mirant la mar, parlava, somrient, de sos afectes: n'Aurora i na Rita, amb veuetes musicals, d'ondes i randes; en Tomaset, de suro.

Donava goig de veure aquella mainada tan polidament vestida. En Felip era, en açó, ben desconegut. Precisant l'estalvi, abandonà els miraments d'elegancia, arribant a passar anys amb el mateix vestit, i deixà de figurar com a soci en el Casino «La Unión» anomenat dels senyors, per a ingressar en el Centre Econòmic, anomenat «La Gorga», on per a son esplai, trobava els companys de fàbrica. Continuava celebrant el sant dilluns ben confiat en son benestar, car l'hòrrida crisi tan temuda no llampegava encara. Ben al revers. Un fet de molta ressonancia trasbalsava el poble. Comissions d'autoritats i de persones representatives s'eren llençades a un treball de gestació inaudit. La vila entonava un himne de progrés. El somni de Palamós anava a realitzar-se. Oh bell somni dels palamosins ja morts qui havien construït cases a la Catifa, avui en dia ja mig enderrocades! L'ànima popular s'ubriagava de

estar a punt de veure real l'il·lusió de les gèneres passades. Si, la construcció d'un port gran, avalorat en sis milions de pessetes, era ja aprovada per l'Estat. La vila donaria una passa de gegant podent oferir segur racès als vaixells de gran port.

Com a bon polamosí, en Romada era mogut pel vent de joia.—Ont és la crisi?, se deia satisfet.

Qui podia parlar de crisi ni tansols pensar-hi quan la gran millora, com alba resplendent, obría un avenir de grandesa?

V

A la vetlla de la festa Major de l'any 1902, Palamós vibrava de joia. Grans preparatius d'ornamentació de carrers tingueren enfeinats molts de veïns per espai de mols dies; l'Ajuntament no reparava en despeses, car, per molt importants que fossin no arribarien a esser adequades a la magnitud de l'obra aconseguida; i, havent d'ostatjar ministres de la Corona i lluminars de la política, calfa treure al sol totes les gales.

Conciència havia tothom de que vivia un dels moments històrics de la vila; per ço, quan a posta de sol, el tritlleig de campanes ressonà, els cors, emocionats, hagueren d'explaiar-se.

La carretera, fins al passeig de la farola, era ornada de banderes i gallarets qui flamejaven al cim de columnes i puntals vistosos. En el carrer Major els balcons eren endomassats i, de banda a banda, hi havien primoroses pinjorelles.

Ovació obtingueren les aïtes personalitats qui, amb seguici llarg, s'enaminaren a la casa municipal.

Tota la família d'en Romada anà a l'estació i seguí la comitiva. Als crits de llaor, en Felip hi ajuntava sa veu potent. No podia esser que a aquella atmosfera entusiasmadora d'avenç seguissim mals i privacions.

—Noia, digué a sa muller, tot emocionat, la festa és tan gran que vui menjar aquest dies tan bé com pugui menjar es ministre.

De bon matí, les campanes tornaren a repicar. Els pobres, riallers, beneïen els donatius amb que el poble els obsequiava. Escampadiça de periòdics adreçats a Palamós ablamava l'entusiasme. Aire ciutadà adquiria la vila. Els cavallers, enlevitats, llufen medalles.

El bon taper i sos fills se valgueren del bot d'en Presas per a millor veure la colocació de la primera pedra. Tot al entorn d'es Giber i de ses Planelles una esquadra de bots balandrejava; en la falda de la penya la gent aguantava, soferta, la força del sol.

Quan sota la pedra foren posats diaris, monedes i acta, l'idea d'eternitat feu estremir els més sensibles.

En Felip exclamà :

—Qui sab de quin color seràn els homes que, algún dia, desenterrin aqueixes coses.

I desseguida :

—Si es veis tornessin de l'atre món, quina alegria !

—Deu faci que veiem l'obra acabada! digué una veu.

—Dotze anyets ja aclaquen un hom! Jo ja hauré ben madurat; ne tindrè més de cinquanta, proferí en Romada.

Tots els pensaments de fina melangia desaparegueren a la ressonancia de la festa. Fins va entrar a l'esglesia en Felip aquell jorn, curios de veure la magnificencia de l'ofici. En puntejar la sardana de mig dia, el record de son company Falet li vingué al pensament.

—Sembla estrany, digué després a sos amics, que tots es palamosins escampats no hagin devallat en aquesta diada.

Ceremoniós, va presidir la taula de sa llar, on, després d'assaborir esplèndid dinar, sorprengué la seva familia a hora de postres, amb una ampolla de xampany.

—Ja que no podem anar a l'àpat des senyors, també n'hem de beure. I després tots cap a sa Gorga a pendre cafè.

L'esposa se deixava arrastrar perquè ella, com tot el poble, sentia l'orgull de prosperitat, l'enlluernament de grandesa, ço que feia exclamar als forasters:

—Ja'n teniu de sort a Palamós d'haver arrencat sis milions de l'Estat!

A la Gorga sapigué la familia Romada que podia el poble sentir els discursos que, de sobretaula, pronunciarien autoritats i personatges.

En Felip s'arborà d'entusiasme al sentir en boca dels prohoms forasters afalacs per sa vila benamada. Tots ells venien a dir ço que, de tota la vida, sentia: que Palamós era espill de labor i de germanor. O si ell hagués pogut parlar amb les daurades paraules amb que parlaven els eminents polítics! Hauria dit:

—A Palamós, com a l'Empordà i com a tot Catalunya hi ha una preocupació: la del treball. L'Estat mos dona un port grandíós: grans mercès, però és justa paga del benefici que a l'Estat representa l'existencia d'una industria, nada i crescuda per les seves propies forces. El port pot esser una gran defensa per la crisi que s'acosta, segons diuen; noves industries...

Dolça esquenada va trencar-li les meditacions.

—Que te'n sembla d'això, Felip?, digué n'Esteve Pou.

—De primera!

—Sembla mentida que tan tips parlin tan bé!

—Es lo seu! Nosatros somiem taps i ells discursos.

En sortint, tots plegats anaren a visitar el creuer VITORIA on hi feia cap

un pelegrinatge de curiosos. Bon punt ne tornaren, en Jaume desaparegué, enfal·lerat com estava en admirar la banda del regiment d'Àsia, qui era vinguda a solemnitzar la festa.

Les balles foren, per demés, alegres. Mai la sardana no havia representat tan fidelment la germanor com aquell jorn.

—Me sab greu que mori tan aviat aquest dia de gloria per a Palamós, digué en Felip quan vegé enfonsar-se el sol entre ropatge de núvols.

Després de la serenada, el bon taper errà per la vila, ara en els balls, ara en els cafès. I quan l'alba riolejà i l'últim ressò de musica s'extingí, va cercar el repòs, confiat amb que la millora que acabava de celebrar seria l'escut de totes les crisis venideres anc que fossin ennegrides dels més crudels sofriments.

MIQUEL ROGER I CROSA.

(Seguirà).

Les barques tornen

Liscant cançoneres
sobre l'aiga blava,
cansades, feixugues
del pès de la xarxa,
retornen les barques
a la matinada.
Els rems les empenyen,
amb llur besar l'aiga,
car lleveig no bufa
i les veles, lasses,
pengen entristides,
buides, desmaiades,
Un mariner jove,
mentres boga, canta
tonada amorosa
que els rems acompanyen;
sembla un cant d'aucelles
saludant a l'auba.
El sol rogent munta
envermellint l'aiga.

Llavors el mar sembla
una immensa prada
coberta de roses
cimbrejant sangnantes
i els llaguts libèlules
d'ales mig rosades.

FRANCISCO SERRATS.

El suro i la seva aplicació per a tapar el vi escumós.

(Continuació).

Qualitat del suro.—L'anàlisi químic publicat per En Chevreul ens ensenya que el suro conté 14.25 % de principis varis, que sembla no més representen un paper secundari en la qüestió del tapatge; en efecte, l'àcid gal·lic, el galat de ferro i la materia colorant són principis astringents, anàlegs al taní, que donen al suro son color rosat; quant més la proporció del galat de ferro és important, tant més el color és fosc. Es a aquets galats que cal atribuir la facilitat amb la qual el suro s'embrut o s'ennegreix, sobretot en contacte amb el ferro i es neteja o emblanqueix desseguida amb un simple rentatge amb àcid oxàlic.

L'àcid acètic es troba en quasi tots els vegetals: se sab que escalfant els llenyosos a altes temperatures deixen destilar àcid acètic o pirollenyós. Les substàncies azoades i la sal són per llurs petites proporcions i llur feble afinitat completament inertes en el suro.— En quant a l'oli odorant que dona al suro son color *suis generis*, si no obra pas sobre sa qualitat, pot esser molt molesta; hi ha suros que senten tant, que comuniquen als vins fins i delicats, una flaire molt apreciable, però poc agradosa.

El 70 % de suberina constitueix la primera materia propia del suro, lo mateix que la celulosa és la base del teixit dels vegetals. La suberina és soluble en l'alcofol i en l'èter; és elàstica, dúctil, maleable, baix l'acció de la calor humida, lo que explica el reblaniment dels taps amb l'aigua calenta i el vapor d'aigua.

En fi, l'anàlisi d'En Chevreul acusa 15.75 % de cerina i resina. Aquesta cerina i aquesta resina representen un paper considerable en la *qualitat* del suro, perquè són elles les que, barrejades amb la suberina, li donen insolubilitat i inalterabilitat. Lo mateix que la cera de les abelles i que la resina de les coníferes, la cerina i la resina del suro són salubres en l'alcofol i en

l'èter. emperò, completament insolubles en l'aigua; per això, els taps resisteixen indefinidament en els líquids aquosos, mentres que són ràpidament atacats per l'aiguarent i els alcofolls.

Més, si repetim l'anàlisi fet per En Chevreul amb suros de diferentes procedencies, constatem que la proporció de la cera i de la resina és essencialment variable i resulta de la proporció d'aquets principis insolubles, una resistencia més o menys gran dels taps; els suros més resinosos resisteixen més llarg temps a l'acció disolvent del vi, mentres que els suros poc resinosos són aviat vuidats, rosegats i destruïts pel vi. La qualitat del suro resideix, doncs, principalment, en la proporció de la cerina i de la resina que conté; per lo qual, en la tria de suros destinats a la fabricació de taps per vi de Champagne cal preocupar-se de llur procedencia, car és ben provat que certes regions de Catalunya i de l'Algeria donen suros resinosos, justament renomats, mentres que altres boscos, com els de Var, de Córcega i de Portugal, etc., solament produeixen suros solubles esponjosos i poc resistents.

Ara que coneixem la causa primera de la deterioració del suro, ens expliquem fàcilment l'origen d'aquestes taques, d'aquestes faixes morenenques que desesperen els negociants. Tapem una ampolla de vi escumós amb un tap de suro poc resinós; baix l'acció de la pressió el vi, líquid alcofòllic, disol ràpidament la suberina, romp les parets de les celdes, penetra, poc a poc, en el suro, fins que la capa de celdes destruïdes és bastant pregona i lliura passatge al vi, que mulla exteriorment el tap i transforma molt aviat l'ampolla en *recouleuse*. Destapant aquesta *recouleuse*, constatem que el tap és jaspiat d'amples plaques morenes, i sovint també, canalat per pregons solcs negres (vegis la figura 6 del n.º 20 de MARINADA) i si observem al microscopi una llepía prima d'aquest suro, constatem que allí on és tacat, les cèlules són consumides, disoltes, reventades i plenes de vi, i además, aquestes celdes, que quan són poc buides tenen un color groc pàlid, prenen un aspecte bru quan són plenes de líquid, lo mateix que una esponja, presenta un color groc clar quan és seca, se torna d'un color groc fosc quan és mullada.

Resta, doncs, ben provat que les taques dels taps dolents són degudes a la solubilitat del suro i a la presència del vi, del qual és impregnat; emperò, perquè la massa entera d'aquest tap de suro poc resinós no és tacada? Perquè les celdes són esquinsades per porcions isolades i perquè aquests esquinsos del teixit revesteixen molt sovint l'apariencia de solcs i de canals? Ara us ho diré.

Hem vist que l'humitat del sòl o del clima obra poixantment sobre el desenrotllo de la pela de l'arbre del suro; en els països secs, el suro és molt prim i molt sèc, mentres que en les regions humides el suro és groixut i esponjós: emperò, en tots els països, les diferentes estacions presenten alternatives de sequedat i d'humitat; per això, durant l'istiu, la vegetació se modera,

el suro se desenrotlla menys, les celdes són més petites i més espesses; al contrari, després de l'hivern humit dels països calents, els primers raigs del sol de la primavera activen la vegetació, la sava és abundant, les celdes s'engrandeixen; emperò la suberina i la resina que la fa insoluble, diluïdes en un gran volum de sava, constitueixen parets primes i poc sòlides. D'eixes alternatives de petites celdes, de parets groixudes i de celdes amples i de parets primes, resulta en l'estructura del suro, venes paraleles de color més clar i més fosc, que són més o menys denses i que corresponen a les diferents estacions.

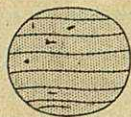

FIG. 8.

Escapsa d'un tap ensenyant les venes produïdes per l'alternativa de les estacions.

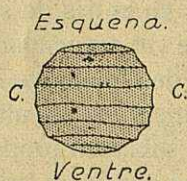

FIG. 9.

C C Canals que es produeixen en l'interval de dues venes.

Per lo demés, comptant el nombre d'aquestes venes se pot suposar les estacions calentes i humides i, per consegüent, l'edat del suro després d'haver sigut tret de l'arbre.

D'aquests rengles paralels de celdes més primes i més groixudes, resulta, pel tap de suro, línies de resistència desigual i damunt dels dos costats d'un tap, les venes groixudes i primes presenten línies paraleles de celdes successivament dures i toves i són aquestes darreres que, ràpidament disoltes i desorganitzades, se tornen brunes, ensenyant els canals invadits pel vi i pels quals fuig de l'ampolla.

Les dugues parts oposades als costats: l'*esquena*, que constitueix la capa externa del suro, i el *ventre*, que s'apoya directament damunt del liber de l'arbre, no presenten mai aquests canals, perquè són formats per rengleres de celdes d'igual resistència. El ventre és generalment d'una estructura més uniforme, més homogènea, més fina que l'*esquena*, perquè aquesta ha sigut més directament exposada als atacs dels insectes i a les deterioracions degudes als agents exteriors.

J. SALLERON.

Traducció de M. V.

Vent.

Son halè concentrat desferma el vent
i es rabeja estenent-se per la plana ;
passa, s'allunya i ningú el veu; pro es sent
el galop d'una força sobirana,

Aqui aplega un capell i el fa rodà;
allí aixeca atrevit unes faldilles,
delectant-se, al ensems, en modelâ
unes formes velades i senzilles.

S'enfila plans amunt ajogassat
passant per alt de bordes i cabanyes;
en tot canyer que troba arma un combat
fent barallar rabiosament les canyes.

Amunt troba una alzina en son camí,
o algun pi tot nuat li planta cara;
s'hi abraona furient; fa un remolí;
li passa pel costat i avença encara.

I altres vents van seguint a tomballons
afrontant dels cloquers agudes fletxes,
com invisibles batallons
que van a defensar llunyanes bretxes.

LL. BARCELÓ I BOU.

El caçador dels Alps

Imitació de Schiller.

—Perqué no vols guardar els nostres anyells? Són tan bons, tan carinyosos! S'alimenten amb les flors del prat, gambirolejant els marges de la riera! Perqué els deixes?

—Dexa'm marxar, mare deixa'm marxar; deixa'm anar a caçar als cims de les muntanyes.

—Perqué no vols cridar el remat amb l'alegroi só de la botzina? S'harmonitza tant bé amb els cants del bosc el campanilleig de les esquelles!

—Deixa'm, mare, deixa que faci via divagant per eixos tossals selvatges.

—Queda't a cuidar les floretes que esmalten graciosament el prat. Fòra d'aquí no hi ha cap jardí que et cridi. Tot és selvatge en eixos cims selvatges.

—Deixa, mare, que s'obrin les flors; deixa'm marxar, mare, a la muntanya.

Se'n va a caçar el jove, i en son cec atreviment entra, sens descans, pels més ubacs llocs de la muntanya; per davant d'ell, furienta com el vent, fuig la trèmula daina.

S'enfila ella depressa pels costats nusos de les roques, i passa amb lleugers brincos per les esclotxes dels rocs esqueixats; però ell la persegueix atrevit amb l'arc matador a la mà.

Eus-la aquí als escabrosos cims, a la més alta cresta on estàn penjades les roques damunt l'abim, on no hi ha ja ni viarany ni viaró: a sos peus està la timba; a l'espatlla, prop, molt prop, l'enemic.

Prega la daina compassió amb doloroses mirades; però en va; té ja l'arc estés el caçador i està a punt de matar-la.

De sobte, de les esclotxes d'una roca ix el Geni, el Vell de la muntanya, i amb ses divines mans protegeix l'encorralada víctima.

—Fins a mi, fins a aquestes alçades—digué—tens de vindre a dur el dolor i la mort? La terra té prou lloc per a tots els sers; perqué persegueixes mon remat?

J. BOSCH I BARRERA.

Montclar (Lleida).

De l'estranger

DES DEL PARC DE SANS SOUCI.

El vent d'istiu passa damunt els boscos i dels arbres florits portant per les encontrades falagueres noves de victòria; allà lluny, cap a llevant, l'enemic vençut recula sense parar; a la mar del Nord i a Flandes sofreix perdues serioses; l'art guerrer alemany ha mostrat novament la seva força superior; sota sa protecció el poble pot viure segur. Com tots els anys rendeix homenatge a l'istiu, i espera assolir aviat la dolça pau que s'escamparà per damunt la seva patria. Naturalment que la seva existència enguany s'és quelcom debilitada, perquè tots escolten amb atenció impacient i viva la remor dels fets de la guerra, que es desenrotllen a les fites de l'imperi. Més, la florescència dels arbres i de les plantes se mostra, com sempre, amb l'habitual magnífica esplendor i els berlinesos surten adaladament a fòra per a fruitir. S'asseuen en els jardins dels establiments, sota la fresquívol ombra dels arbres, contemplen el blau Haval, l'illa de Werder amb son vell poblet i son punxagut cloquer i els contorns perfilats i mig esblaimats de la pineda llunyana, mentres es regalen amb vi verge de la Marche com ho han fet sempre durant la floridada dels arbres i de les flors.

Les orquestres enguany no més entonen aires patriòtics, que s'escampen melodiosament per tot el poblet i el jovent els segueix alegrement en chor i repeteix el *leitmotiv* dels nostres dies: «Alemanya, Alemanya sobre tot!»

També hi ha uniformes grisos en la varietat dels colors que ofereix la gentada; emperò hi manquen els primogènits de la juvenesa i moltes noies s'aconorten de l'ausència de llur promés, esbargint-se alegrement amb una colla d'amigues. La gent s'absté de comprar branques florides per a no fer minvar la cullita de fruita tan necessària a l'alimentació.

Com indeferents davant el moviment dels vianants, els palaus imperials resten silenciosos i dignes en mig del parc esplèndid i de les verdes florestes, on brillen en color de magnificència primaveral els calzes blanc-dorats de les magnolies i les tendres coroles de les flors.

La cort imperial, que abans, en aquesta temporada, sempre hi venia, se'n troba avui allunyada; no hi ha les guardies que privaven el pas als forasters i totes les dificultats de circulació són desaparegudes. La serietat de la guerra sembla haver-se estès damunt la solitaria sumptuositat dels palaus, en els quals abans regnava una vida tan moguda i tan intensa.

També els jocs de les aigües i les cascades del parc de Sans Souci res-

ten callats; emperò en l'*Orangerie* s'allotgen els ferits de la guerra i no més l'entrada hi és permesa a llurs parents i amics. Hi estan molt ben instal·lats en els espaiosos i ben airejats locals del lasaret, al qual l'Emperatriu dedica la seva sobirana sol·licitut. Els convalecents poden anar a la terrassa i fruir l'admirable vista que hi ha per sobre el parc.

El palau de Sans Souci resta immutable; de son alt observatori guaita al lluny i sa mateixa petitesa domina sos contorns per la situació enlairada en la qual son constructor la sabé bastir. La delicada magnificència de les habitacions, en les quals cada objecte té un enlairat valor artístic, produeix un efecte verament reial; encara avui se sent que hi regnà un esperit superior, que sabé donar a tot quant l'envoltava el segell de sa personalitat.

Aquí desapareixen els fets i les gestes de la guerra actual i reviu el temps passat, aquell temps que la Prussia d'avui resucita amb l'esperit creador del gran Frederic. I que solitari hi vivia l'esperit poixant, els projectes atrevits del qual molt pocs compregueren i que fou tan enutjat per les injúries i les calumnies de sos adversaris! «Tot lo que una multitut ignorant, tonta i desconsiderada pugui dir contra meu no m'inquieta...; no més la posteritat jutja els reis», escrigué ple de noble orgull.

L'arma que ell forjà assiduament fou l'exèrcit prussià, en el qual vegé l'única seguretat contra sos poixants veïns. «Sota l'abric de l'art de la guerra» floreixien totes les altres arts i en un país com el nostre, l'estat s'aguanta «dret, mentres les armes el sostenen... Els millors aliats que tenim són les «nostres propies tropes».

A fòra tronen els canons, i el combat se desenrotlla amb tota la força de l'odi en els aires i en la mar; emperò el poble alemany guarda sa patria; les dones i les criatures van devotament als jardins florits, als llocs on l'esperit del gran rei voleia; s'hi acosten en gernació amb religiós respecte, com a un santuari; tenen el pressentiment que encara avui és son protector, no pas solament per a l'art de la guerra que ell creà, més també per ses obres de pau, perquè el gran rei digué: «No més faig la guerra per a tenir pau».

R. K.

Musicals

Que l'afició a la música a Palamós no és tanta com sembla, ho prova la falta de concurrència en els tres concerts que celebraren en el Cine Ideal els distingits artistes na Olga Massa, en Josep Agrillo, en Domènec Rossi i en Manel Burgés. El dos últims oferiren composicions originals ben remarcables. En Burgés, pianista, a qui ja havíem sentit en nostra vila, anys enrera, executà, magistralment, les seves composicions, i en Rossi, excel·lent violista, meravellà l'auditori. Els cantants feren gala de refinaments d'alta escola, però mos desplaqueren en la mímica, impropia d'un concert. El públic, compost de veritables aficionats, aplaudí calurosament.

Sport

Foot-Ball

Res a senyalar durant el passat mès al camp del «Palamós»; es veu que la calor els manté a casa, guardant-se les energies per a la tardor i l'hivern.

Se'ns diu que aquest mès, el «Palamós F. C.», anirà a jugar un partit amistós a Girona, contra el «Strong». Procurarem esmentar tot lo que hi hagi sobre el particular.—C. Senrab.

Publicacions rebudes

Butlletí de la Biblioteca de Catalunya de l'Institut d'Estudis Catalans. Molt gojosos establim el canvi.

De *Lectura Popular*: «Poesies», d'Antoni Camps i Fabrès; «Nou viatge sentimental», de n'Agustí Calvet; «Poesies», de n'Emili Coca i Collado; «Impremeditació», d'en Ramón Suriñach i Baell; «Vers i prosa», de na Maria Domenech de Cañellas; «Narracions», d'en Josep Berga i Boix; «Flors i Fulles», d'en Bartomeu Ferrà; «Cançons de ronda», d'en Valeri Serra i Boldú; «Jaume I i el Concell de Cent», d'en Josep Pella i Forgas.

Catàleg de l'Exposició d'Art Nou Català de Sabadell.

Moviment del port durant el mes d'Agost de 1915

ENTRADES		TONELATGE	SORTIDES		TONELATGE
Vapors	24	15.821	Vapors	24	15.821
Barcos de vela	11	759	Barcos de vela	10	605

Operacions de la Caixa d'Estalvis

Nombre d'imposicions	Quantitats imposades	Reintegres	Quantitats pagades	Llibretes noves
48	1.077	26	2.981'30	0

Estació pluviomètrica de Palamos

Aigua recollida durant el mes d'Agost: 15'2 mm.

Registre civil

Mès d'Agost

Naixements: 1. Joan Ester i Puig. — 2. Francisco Ferrer i Carbó. — 3. Josep Ferriol i Matas. — 4. Marguerida Malet i Dalmau. — *Innomenats*: 1. Ros i Calabús. — 2. Buxeda i Ribas. — 3. Tur i Ferràn. — 4. Albertí i Marín.

Defuncions: 1. Marià Viñas i Rosa, 42 anys. — 2. Agna Ravert i Matabosch, 53 anys. — 3. Ramón Buxeda i Pelegrí, 18 anys. — 4. Francisco Ganzaga i González, 61 anys. — 5. Constanç Campillos i Escarsellas, 37 anys. — 6. Francisco Cardona i Salmero, 2 mesos. — 7. Jaume Illa i Bonfill, 4 mesos.

Matrimonis: 1. Manel Arana amb Marcè Nadal i Sardà.